

SPOR FEDERASYONLARI VE FAİR PLAY İLİŞKİSİ

Eda Semikan ÖĞÜN

Ömür Fatih KARAKULLUKÇU

Bilal OKUDAN

Uluslararası literatürde fair play çalışmalarına odaklanmak, bilimsel ilgi alanından ziyade kültürel bir mesele olarak algılanmalıdır. Fair playin bir karakter bir duruş meselesi olduğu bugün bu konuda çalışmalar yapan birçok araştırmacı tarafından dile getirilmektedir. Tarihi çok geçmiş yıllara dayanan fair play kavramı gelinen son yüz yılda spor kavramıyla daha çok anılmaya başlamıştır ve spor kamuoyunda gün geçtikçe geniş bir yer bulmaya devam etmektedir. Spor kavramı dünya genelinde milyonlarca insanın hayatında önemli bir noktada yer almaktadır. Gerek aktif olarak spor yapmış bireyler, gerek ateşli taraftarlar gerekse sadece pasif izleyici boyutundakiler olsun herkesin bir şekilde hayatının bir döneminde spora dokunmuş olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Sporun böylesine büyük bir kitleye bir şekilde dokunmuş olmasının sebebi hiç şüphesiz farklı kültürlerden, farklı etnik kökenlerden gelen insanları hatta farklı dilleri konuşan ve farklı dünya görüşüne sahip insanları bile aynı bütünleştirici ve kapsayıcı şemsiye altında toplayabiliyor olmasıdır. Farklılıkları birleştiren bu olgu bir yandan dünyanın dört bir köşesinden insanları bir gol ile coştururken diğer taraftan hiç tanımadığımız birine sarılıp takımınız için gözyaşı dökmenize de yol açabilmektedir. Bu duygu yoğunluğunu çok daha ileri düzeyde yaşayan bireyler fanatizm ve fanatizm kavramlarının ön plana çıkmasını sağlamaktadır (Gümüş, 2019). Sosyolojide, psikolojide ve spor bilimlerinde birçok araştırmaya konu olan fanatizm kavramı (Chung ve diğ., 2018; Taşmektepligil ve diğ., 2017; Gümüş ve diğ., 2016; Yücel ve diğ., 2015; Çetin, 2015; Taşmektepligil ve diğ., 2015; Yıldırım, 2005) fair play olgusuyla zıt anlamlı olarak kullanılmaktadır ve “spor” söz konusunda olduğu her platformlarda fair play ve fanatizm kavramına ilişkin tartışmaları da beraberinde getirmektedir.

Günümüzde spor, sanayiinin hızla gelişimi, yoğun kentleşme, serbest zaman artışı gibi temel toplumsal değişmelere bağlı yeni boyutlar kazanmıştır (Gümüş ve Işık, 2018; Gençer ve diğ., 2019; Koçak ve diğ., 2017; Işık ve diğ., 2014; Gümüş ve diğ., 2016). Spor hareket ve heyecan olarak iki ana temele dayanır. Spor bir eğitim işidir. En iyi eğitim erken yaşlardan başlayan eğitimidir. Bu gerçeğe hareketle

Türkiye’de sporda şiddet olaylarının ancak eğitimle önlenebileceğine inan Okul Sporları Federasyonu tarafından, proje kapsamında ilk ve ortaokulda eğitim alan 5336 öğrenciye, sporda şiddet ve saldırganlığın bireye, takıma ve ülke sporuna verdiği zararlardan bahsedilerek fair play kavramının önemi, fair play ruhu ve ideolojisi irdelenmiştir. Proje kapsamında fair play’in topu taca atmaktan ibaret olmadığı, sadece yeşil sahalarda rastlayabileceğimiz bir durum olmadığı, toplumsal alanda da fair play olgusunun gerekliliği, taraftarın, hakemin, medyanın, antrenörün, ailenin ve öğretmenin fair play konusundaki sorumlulukları da örnek olay uygulamalarıyla anlatılmıştır. İl milli eğitim müdürlüğü, yerel basın ve öğrenciler tarafından yoğun ilgi gören projenin önümüzdeki günlerde farklı illerde de yaygınlaştırılmasının sporda şiddet ve saldırganlığın önlenmesinde önemli bir adım olacağı düşünülmektedir (www.tosf.org.tr).

Sonuç olarak Sporda erdemsiz davranışlardaki artış, fair play anlayışının kazandırılmasının öncelikli olarak sistemli ve uzun vadeli bir eğitim sürecini zorunlu kıldığını ortaya koymuştur. Fair play konusunda federasyonların bünyelerinde barındırdıkları sporcu, antrenör, hakem ve diğer personellerine fair play olgusunu işleyecek uygulamalar yapılmalıdır. Federasyonların bünyelerinde düzenlenen; antrenörlük kursu, hakemlik kursu, gelişim seminerleri gibi organizasyonlarda zorunlu olarak fair play eğitimi verilmelidir. Federasyonların bünyelerinde yer alan proje birimlerinin sportmenlik konusunda projelere yönlendirilmesi önerilmektedir. Unutulmamalıdır ki, fair play kavramının geleceğin spor insanlarına benimsetilmesi ve onların vasıtasıyla ülke sporuna katkıda bulunulması noktasında ulaşılabilirlik konusunda en avantajlı kuruluşlar federasyonlardır.

Kaynaklar

- Aligül, B, Mumcu, H, Özleyen, A, Mumcu, N. (2019). Investigation of Perceived Service Quality of Youth Centers. *International Journal of Recreation and Sports Science*, 3(1), 5-15. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijrss/issue/46673/551296>.
- Chung, E., Farrelly, F, Beverland, M. B., Karpen, I. O. (2018). Loyalty or liability: Resolving the consumer fanaticism paradox. *Marketing Theory*, 18(1), 3-30.
- Çetin, E. (2015). Çocuk ve Gençlerin Televizyonda Maç İzleme Alışkanlıklarının Spordaki Şiddet Eylemlerine Etkileri. *International Journal of Science Culture and Sport*, 3(Special Issue 3), 828-844.
- Çetin, E., Özcan, N., & Yılmaz, U. (2016) 10-12 Yaş Grubundaki Erkek Çocukların Beden Kitle İndeksine Göre Fiziksel, Fizyolojik ve Motorik Özelliklerinin Değerlendirilmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 20(1), 60-70.
- Çolakoğlu, T., & Erturan, E. E. (2009). Spor federasyonlarının özerkleşmeleri ve hukuksal boyutunda spor hukuku gereksinimleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(27), 323-335.
- DPT., Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Beden Eğitimi, Spor ve İstanbul Olimpiyatları Özel İhtisas Komisyonu Raporu, DPT Yayını No: 2513, Ankara, 2000.

- Eruzun, C, Kınalı, Y, Erturan Ögüt, E. (2017). A Qualitative View Into the Employment Problems of Sports Management Graduates in Turkey. *International Journal of Recreation and Sports Science*, 1(1), 13-21. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijrss/issue/32895/363851>
- Gencer, Y, Eroğlu, O, Yıldırım, Y. (2019). Investigation of Sportsmanship Behaviors of Athletes Participating in Intercollegiate Basketball Competitions. *International Journal of Recreation and Sports Science*, 3(1), 39-45. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijrss/issue/46673/477097>
- Gumus, H., & Isik, O. (2018). The Relationship of Physical Activity Level, Leisure Motivation and Quality of Life in Candidate Teachers. *International Journal of Progressive Education*, 14(5), 22-32.
- Gümüş, H. (2019). X kuşağında sportmenlik yönelimi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 10(17), 738-755. DOI: 10.26466/opus.524867.
- Gümüş, H., Saraçlı, S., Karakullukçu, Ö. F., Doğanay, G., & Kurtipek, S. (2016). Ortaöğretim öğrencilerinde fair play kavramı. *International Journal of Science Culture and Sport*, 4(2), 430-438.
- <http://www.ccpr.org.uk> 12.05.2019 tarihinde erişildi.
- <http://www.dosb.de> 12.05.2019 tarihinde erişildi.
- <http://www.mevzuat.gov.tr/> 05.04.2019 tarihinde erişildi.
- Işık, Ö., Gümüş, H., Okudan, B., ve Yılmaz, M. (2014). Evaluation of The Effects of the Quality of Life Levels of University Students Upon Their Depression Levels. *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS)*, 2(5), 836-843.
- Karadağ F. T. (2018). Türkiye'deki spor federasyonları çalışanlarının örgütsel öğrenme ve bireysel yenilikçilik profillerinin incelenmesi. Gazi Üniversitesi. Yayınlanmamış doktora tezi.
- Koçak, Y., Tukul, U., Tolan, B., Gümüş, H., ve Tolukan, E. (2017). Spor ve Sağlıklı Yaşam Merkezlerinde Hizmet Kalitesine Yönelik Müşteri Beklentilerinin ve Algılarının Analizi (Afyonkarahisar İli Örneği). *International Journal of Recreation and Sports Science*, 1(1), 38-46.
- Sunay, H. (2003). Türk Spor Politikasına Analitik Bir Bakış. *Spor metre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 39-42.
- Tanrıverdi, H (2012). Spor Ahlakı ve Şiddet. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5 (8), 1071-1093.
- Taşmektepligil, M. Y., Çankaya, S. ve Taner, T. (2015). Futbol Taraftarı Fanatiklik Ölçeği. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 41-49.
- Taşmektepligil, M. Y., Küçük, V., Karakuş, S. ve Kalkavan, A. (2017). Bireysel şiddet açısından spor medyasının etkileri. *Marmara University Journal of Sport Science • Cilt 2, Sayı 2, ss. 30-42 • DOI: 10.22396/sbd.2017.29*
- Türkiye Futbol Federasyonu. (2019). <http://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Fair-Play-Talimati.pdf> 27.05.2019 tarihinde erişildi.
- Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi. (2019). <http://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/Detay/Faliyetlerimiz/Fair-Play/28/1> 24.05.2019 tarihinde erişildi.
- Türkiye Okul Sporları Federasyonu. (2019). <http://tosf.gov.tr/fair-play-uzerine> 27.05.2019 tarihinde erişildi.
- Türkiye Tenis Federasyonu. (2019). <https://www.ttf.org.tr/seniors-duyurulari/fair-play-odulleri> 27.05.2019 tarihinde erişildi
- Yıldıran, İ. (2005). Fair Play Eğitiminde Beden Eğitiminin Rolü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10 (1), 3 - 16.

Herkes İçin Spor ve Wellness Araştırmaları 2

- Yıldız, Ü. ve Gümüş, H. (2017). Cyberloafing as a Recreational Activity at Desk Job Workers. *Journal of Recreation and Tourism Research*. 4(4), 85-93.
- Yücel, A. S., Atalay, A. ve Gürkan, A. (2015). Sporda şiddet ve saldırganlığı etkileyen unsurlar. *Uluslararası Hakemli Psikiyatri ve Psikoloji Araştırmaları Dergisi*. 2(2), 68-90. Doi: 10.17360/UHPPD.201529603.